

СПАДКУВАННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗНАК ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Сергій Бутнік-Сіверський,
*аспірант НДІ інтелектуальної власності АПРН
України, магістр інтелектуальної власності*

В юридичній літературі вчені вже розглядали найрізноманітніші питання, пов'язані з правовою охороною знаків для товарів і послуг (далі — знаків), а саме: поняття, функції та види знаків, підстави для відмови в наданні правової охорони, право попереднього користувача, вичерпання прав, припинення дії свідоцтва та визнання його недійсним, особливості укладення ліцензійних та інших договорів, експертиза позначень, захист прав тощо. Проте майже відсутньою в літературі, на жаль, залишається розробка проблеми правового регулювання спадкування прав інтелектуальної власності на знак, на відміну від спадкування прав на інші об'єкти, наприклад авторське право, де яка увага якому вже приділяється, хоча й невелика. Це пов'язано з тим, що знак покликаний використовуватися саме в підприємницькій діяльності з метою вирізнення товарів та послуг на ринку, а тому досить часто права на знак належать саме підприємству, а не конкретній фізичній особі, яка потім могла б передати їх у спадок. Саме тому і законодавець не виділяє особливостей спадкування знаків, поширює на них загальні положення про спадкування та прирівнює їх до інших об'єктів.

Однак, в Україні все ж чимала кількість знаків належить саме фізичним особам, що пов'язано зі зручністю в цьому випадку їх комерціалізації шляхом укладення ліцензійних договорів уже безпосередньо з юридичними особами, які здійснюють підприємницьку діяльність та використовують в ній ці знаки на ліцензійній основі. А тому відсутність належної законодавчої регламентації переходу в порядку спадкування прав на знак буде створювати певні незручності при правозастосуванні. А майже цілковита відсутність літератури, присвяченої цим аспектам, позбавляє можливості здійснювати належне тлумачення тих, в основному загальних, норм спадкового права, які застосовуються до вказаних відносин. Тому, враховуючи актуальність питання спадкування прав інтелектуальної власності на знак, спробуємо його розглянути, виходячи із загальних положень спадкового права, нематеріальної природи цього об'єкта, а також особливостей набуття та засвідчення прав на нього.

Метою цієї статті є дослідження питання правового регулювання відносин спадкування прав інтелектуальної власності на знак для товарів і послуг та визначення проблем, які виникають при цьому.

Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [1] (далі — Закон) у ст. 1 містить визначення знака як позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від товарів і послуг інших осіб. Згідно з п. 2 ст. 5 вказаного Закону об'єктом знака може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, у тому числі власні імена, літери, цифри, зображувальні елементи, кольори та комбінації кольорів, а також будь-яка комбінація таких позначень.

У Цивільному кодексі України [2] (далі — ЦК України), як відомо, на заміну терміна «знак для товарів і послуг» було запроваджено інший термін — «торговельна марка». Розробники Книги 4 ЦК України пояснюють це тим, що останній набув поширення серед підприємців — виробників товарів, і що послуга — це також товар, який можна купувати та продавати [3, с. 308]. У ст. 492 ЦК України визначено, що торговельною маркою може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів. Згідно зі ст. 494 ЦК України, набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку засвідчується свідоцтвом. Обсяг правової охорони торговельної марки визначається наведеними у свідоцтві її зображенням та переліком товарів і послуг.

Спадкуванням, згідно зі ст. 1216 ЦК України, є перехід прав та

обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців). Відповідно, права інтелектуальної власності, зокрема на торговельну марку, можуть бути також об'єктом спадкування, якщо вони належали спадкодавцю.

Як відомо, права інтелектуальної власності поділяються на особисті немайнові та майнові. Однак особливістю торговельної марки є те, що у її власника виникають лише майнові права, а особисті немайнові права не виникають, що, до речі, є притаманним і для інших комерційних позначень (комерційних найменувань та географічних зазначень).

Тому під правами інтелектуальної власності на торговельну марку розуміються саме майнові права, які й можуть переходити у спадщину. Вони є чинними протягом десяти років з дати, наступної за датою подання заявки на торговельну марку, причому цей строк може бути продовженим щоразу на десять років у порядку, встановленому Законом. А отже, *права інтелектуальної власності на торговельну марку, на відміну від більшості інших об'єктів, фактично можуть існувати вічно, щоразу переходячи у спадок до спадкоємців власника свідоцтва.*

Згідно з ч. 1 ст. 495 ЦК України майновими правами інтелектуальної власності на торговельну марку є:

- 1) право на використання торговельної марки;
- 2) виключне право дозволяти використання торговельної марки;
- 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню торговельної марки, в тому числі забороняти таке використання;
- 4) інші майнові права, встановлені законом.

ЗАХИСТ ПРАВ

Відповідно до ч. 2 цієї статті, майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку належать володільцю відповідного свідоцтва, володільцю міжнародної реєстрації, особі, торговельну марку якої визнано в установленому законом порядку добре відомою, якщо інше не встановлено договором.

На відміну від ЦК України, в Законі використовується термін «власник свідоцтва», а не «володілець». З юридичної точки зору, це є більш правильним оскільки «володіння» притаманне саме праву власності на річ і цей термін не може використовуватися стосовно прав інтелектуальної власності.

Закон розкриває права на знак ширше та дещо по-іншому ніж ЦК України. Так, у п. 2 ст. 16 Закону передбачається, що свідоцтво надає його власнику право використовувати знак та інші права, визначені цим Законом. У п. 5 цієї статті встановлюється, в яких саме випадках свідоцтво надає його власнику виключне право забороняти іншим особам використовувати без його згоди знак. У п. 7 передбачається, що власник свідоцтва може передавати будь-якій особі право власності на знак повністю або відносно частини зазначених у свідоцтві товарів і послуг, на підставі договору. П. 8 встановлює, що власник свідоцтва має право дати будь-якій особі дозвіл (видати ліцензію) на використання знака на підставі ліцензійного договору. В п. 10 зазначається, що власник свідоцтва має право проставляти поряд зі знаком попереджувальне маркування, яке вказує на те, що цей знак зареєстровано в Україні. П. 11 встановлює, що власник свідоцтва, який здійснює посередницьку діяльність, має право

на основі договору з виробником товарів або особою, що надає послуги, використовувати свій знак поряд зі знаком зазначених осіб, а також замість їх знака.

Зазначені права впливають із свідоцтва на знак та належать його власнику. У разі смерті власника свідоцтва на знак, спадкоємці, в порядку спадкового правонаступництва стають новими власниками свідоцтва та їм належать усі права інтелектуальної власності, що з нього випливають.

Таке правонаступництво здійснюється в загальному порядку, передбаченому в Книзі 6 ЦК України, з урахуванням особливостей, визначених іншими нормативними актами. Для успадкування прав на знак спадкоємець, по-перше, повинен прийняти спадщину протягом 6 місяців з часу її відкриття. Для цього він має подати до нотаріальної контори заяву про прийняття спадщини. А якщо спадкоємець постійно проживав разом із спадкодавцем на час відкриття спадщини, то він, відповідно до ч. 3 ст. 1268 ЦК України, вважається таким, що прийняв спадщину, якщо протягом встановленого строку не заявив про відмову від неї. Але, незважаючи на наявність такого винятку, все ж бажано перестраховатися і подати заяву, аби уникнути можливих непорозумінь.

Особливістю спадкування прав інтелектуальної власності на знак є те, що спадкоємцю необхідно не лише прийняти таку спадщину, а й належним чином оформити право на неї. Це зумовлено потребою в державній реєстрації передання прав інтелектуальної власності на знак. Так, відповідно до ч. 2 ст. 1114 ЦК України, факт передання виключ-

ЗАХИСТ ПРАВ

них майнових прав інтелектуальної власності, які є чинними після їх державної реєстрації, підлягає державній реєстрації. Така реєстрація, як відомо, здійснюється Державним департаментом інтелектуальної власності (далі — Держдепартамент). Але для того, щоб її здійснити, необхідно подати документ, який підтверджував би факт передання прав. Таким документом є свідоцтво про право на спадщину, в якому має бути визначено, який саме знак спадкується, із зазначенням номера та дати охоронного документа — відповідного свідоцтва на знак для товарів і послуг.

Звернемо увагу, що для видачі нотаріусом такого свідоцтва про право на спадщину, пред'явлення одного лише свідоцтва на знак спадкоємцями є недостатнім. Для цього потрібна виписка з відповідного державного реєстру, оскільки дія свідоцтва могла бути припинена або свідоцтво могло бути визнано недійсним, воно може бути відсутнє у спадкоємців, або знаходитися у одного з спадкоємців, який заперечує факт його існування чи не бажає надавати свідоцтво нотаріусу. Так, Методичні рекомендації щодо вчинення нотаріальних дій, пов'язаних із життям заходів щодо охорони спадкового майна, видачею свідоцтв про право на спадщину та свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя [4] містять розділ 3 частини 3, який має назву «Видача свідоцтв про право на спадщину на окремі види спадкового майна», в якому, зокрема розкриваються особливості спадкування прав інтелектуальної власності, в тому числі на знак. Відповідно до п. 3.5 зазначеного розділу цих Методичних рекомендацій, на підтверд-

ження належності прав на знак для товарів і послуг спадкодавцю на час відкриття спадщини, нотаріусу подається виписка з відповідного державного реєстру, а саме — Державного реєстру свідоцтв України на знаки для товарів і послуг. Крім того, тут зазначається, що свідоцтво про право на спадщину є підставою направлення клопотання до Держдепартаменту щодо зміни власника та внесення відомостей у відповідний державний реєстр.

Треба підкреслити, що як одержання виписки з державного реєстру, так і подання клопотання щодо зміни власника здійснюється самими спадкоємцями, а не нотаріусом, що, зокрема пов'язано з необхідністю сплати відповідних зборів. А тому в цьому випадку іноді спадкоємці будуть вимушені звертатися за послугами до патентного повіреного чи юриста, що спеціалізується в галузі інтелектуальної власності.

Процедура внесення відомостей до згаданого реєстру встановлена Положенням про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 10 від 10 січня 2002 р. [5], п. 2.5 якого визначає, що клопотання власника (власників) свідоцтва щодо зміни особи власника (власників) свідоцтва подається до Держдепартаменту українською мовою від імені власника (власників) свідоцтва, у тому числі його (їх) правонаступника (правонаступників), стосується одного охоронного документа і містить: номер свідоцтва; номер заявки; дату подання заявки; ім'я або повне найменування й адресу власника (власників) свідоцтва; зміну, що вноситься; адресу для листування. Клопотання підписується влас-

ЗАХИСТ ПРАВ

ником (власниками) свідоцтва, у тому числі його (їх) правонаступником (правонаступниками). До клопотання додаються: документ про сплату збору за внесення до реєстру (за ініціативою власника свідоцтва) змін щодо свідоцтва; інші документи, що підтверджують правомірність змін (за потреби).

У цьому пункті Положення під правонаступниками звичайно ж розуміються і спадкоємці власника свідоцтва, які підписують і подають зазначене клопотання. Вказаний збір, відповідно до Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1716 від 23 грудня 2004 р. [6], сплачується у розмірі 800 гривень (код збору 42300). А під іншими документами, що підтверджують правомірність змін, у нашому випадку розуміється свідоцтво про право на спадщину.

Для одержання такого свідоцтва спадкоємець, крім подання заяви про прийняття спадщини нотаріусу з одержаною випискою з відповідного державного реєстру має звернутися до професійного оцінщика за проведенням оцінки майнових прав інтелектуальної власності на знак. Без такої оцінки нотаріус не видасть свідоцтво про право на спадщину, оскільки знак є об'єктом цивільних прав, який має свою вартість, і розподіляється однаково з іншими об'єктами спадкування при розподілі спадщини. До того ж, це пов'язано і зі сплатою податку з доходів фізичних осіб при отриманні спадщини спадкоємцями, у разі якщо вони не є членами сім'ї першого ступеня споріднення, за ставкою у розмірі 5 відсотків від вартості будь-якого

об'єкта спадщини, а при отриманні спадщини будь-яким спадкоємцем від спадкодавця-нерезидента — за ставкою 15 відсотків. Членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення вважаються її батьки та батьки її чоловіка або дружини, її чоловік або дружина, діти як такої фізичної особи, так і її чоловіка або дружини, у тому числі усиновлені ними діти. Інші члени сім'ї фізичної особи вважаються такими, що мають другий ступінь споріднення. (пп. 7.1, 7.2 ст. 7, п. 1.10.4 ст. 1, ст. 13 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» [7]).

Звичайно спадкоємець може зазнати значних витрат, пов'язаних з замовленням оцінки майнових прав інтелектуальної власності, враховуючи існуючі ціни на ринку, а також із сплатою відповідного податку, і тому має вирішувати чи дійсно успадкований знак вартий того, щоб оформляти права на нього.

Як бачимо, при спадкуванні прав інтелектуальної власності на знак особливо серйозних проблем не виникає. Труднощі з'являються лише в тому випадку, коли спадкодавець подав заявку на знак, але свідоцтво ще не одержав. Теоретично, спадкоємець мав би одержати від нотаріуса певний документ, що підтверджує його статус чи свідчить про успадковане право на одержання свідоцтва, а потім звернутися з цим документом та заявою про зміну особи заявника до Держдепартаменту в особі Укрпатенту. Однак на практиці це є утрудненим, що пов'язано з відсутністю правових норм, які належним чином регулювали б ці відносини.

Так, нотаріус не видасть свідоцтво про право на спадщину із зазна-

ЗАХИСТ ПРАВ

ченням у ньому права на одержання свідоцтва на знак, оскільки воно, по-перше, не є майновим, а має адміністративний характер, а, по-друге, свідоцтво на знак може й бути не одержане спадкоємцем, навіть за наявності права на його одержання, оскільки Держдепартамент, на відповідних підставах, встановлених Законом, може відмовити у його видачі. Нотаріус може видати довідку про те, що спадкоємець подав до нотаріальної контори заяву про прийняття спадщини. Однак така довідка свідчить лише про факт прийняття спадщини спадкоємцем, і не підтверджує самого права на спадщину, оскільки спадкоємець протягом строку для прийняття спадщини може відмовитися від її прийняття, його можуть усунути від права на спадкування або можуть з'явитися інші спадкоємці тощо.

Однак навіть при визнанні Держдепартаментом такої довідки як доказу того, що спадкоємець має право на одержання свідоцтва на знак, здійснити заміну особи заявника на спадкоємця в цьому випадку буде також дещо проблематичним з точки зору законодавчого регулювання. Так, Правила складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг, затвержені Наказом Держпатенту України від 28 липня 1995 р. № 116 [8] в п. 3.3.8 встановлюють, що відомості про зміну заявника внаслідок передачі права на одержання свідоцтва за заявкою вносяться в матеріали заявки за заявою заявника. У заяві вказується реєстраційний номер заявки, міститься посилання на передачу права і відомості про особу, якій це право передається. До заяви до-

даються: договір про передачу права або нотаріально засвідчений витяг з документа, який містить відомості щодо факту передачі права; документ про сплату встановленого збору; довіреність на ведення справ від правонаступника представнику, якщо такий призначається.

Тобто, згідно з цими Правилами, зміна особи заявника здійснюється саме за заявою заявника, а не його правонаступника. Однак Закон у п. 5 ст. 10 встановлює, що такі зміни за згодою всіх заявників (зазначених у заявці) може вносити також особа, яка бажає стати заявником. Отже, Закон, хоч і опосередковано, але все ж передбачає можливість зміни особи заявника не за його особистою заявою, оскільки він може й припинити своє існування, а за заявою іншої особи, наприклад, його спадкоємця.

Треба зазначити, що згадані Правила мали б розкривати і уточнювати вказану норму Закону, передбачати порядок її правильного застосування, але чомусь цього всього не містять, а це, звісно, є прогалиною в праві.

Такий стан законодавчого забезпечення зміни особи заявника змушує спадкоємця та нотаріуса чекати видачі свідоцтва на знак на ім'я померлого спадкодавця, і лише після цього здійснювати оформлення права на спадщину з наступною державною реєстрацією зміни власника свідоцтва. Однак для будь-якого юриста є очевидним, що видача свідоцтва на ім'я померлого заявника не є правомірною і таке свідоцтво може бути в майбутньому легко визнано недійсним в судовому порядку заінтересованою особою.

Таким чином, враховуючи проаналізовані норми, можна дійти вис-

ЗАХИСТ ПРАВ

новку, що зміна особи заявника на спадкоємця, який як правонаступник має право на одержання свідоцтва, утруднена як з теоретичної, так і з практичної точки зору, що вимагає відповідних змін в законодавстві про нотаріат, зазначених Правилах та Законі з метою усунення вказаної прогалини в праві та уникнення можливих колізій та непорозумінь на практиці.

Враховуючи значний досвід Російської Федерації у вивченні питань інтелектуальної власності, а також беручи до уваги той факт, що досить багато родичів українських громадян проживають саме на її території, не буде зайвим розглянути питання спадкування товарних знаків в Російській Федерації та ті проблеми, які при цьому виникають.

1 січня 2008 р. набрала чинності Частина 4 Цивільного кодексу Російської Федерації [9], в ст. 1478 якої визначено, що володільцем виключного права на товарний знак може бути юридична особа або індивідуальний підприємець. Можливо таке положення й містить у собі певну логіку, оскільки товарний знак за своєю природою призначений саме для використання у сфері господарювання, однак воно суперечить усім конвенціям та іншим міжнародним договорам, які стосуються товарних знаків, а з огляду спадкування останніх, то взагалі — становить чи не найбільш дискусійну теоретичну та практичну проблему, на якій вже акцентувалася увага в літературі російськими юристами та яка, на щастя, відсутня в Україні.

Так, Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. не встановлює різниці в правах фізичних та юридичних осіб, зокрема щодо товарних

знаків, та використовує загальний термін «особа», наприклад, в ст. 4 визначається, що будь-яка особа, яка належним чином подала заявку на патент на винахід, корисну модель, промисловий зразок чи товарний знак в одній з країн Союзу чи правонаступник цієї особи користуються для подання заявки в інших країнах правом пріоритету. В Договорі про закони щодо товарних знаків від 27 жовтня 1994 р., відповідно до ст. 1, під посиленням на «особу» розуміється посилення на фізичну та/або юридичну особу. Сінгапурський договір про право товарних знаків від 27 березня 2006 р. містить таке ж положення. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 р. у ст. 1 визначає, що громадяни кожної Договірної країни можуть забезпечити в усіх інших країнах-учасницях цієї Угоди охорону своїх знаків, що застосовуються для товарів чи послуг і зареєстровані в країні походження.

Таким чином, жодний з цих міжнародних документів не вимагає від фізичної особи обов'язкового статусу підприємця для набуття прав на товарний знак. Але чомусь в Росії така вимога існує.

Основна проблема спадкування прав на товарний знак в Росії полягає у відсутності належного законодавчого регулювання спадкових відносин, в яких жоден із спадкоємців не є юридичною особою або індивідуальним підприємцем, а така ситуація, як відомо, частіше виникає на практиці. Не є зрозумілим, чи припиняються в цьому випадку права на знак у зв'язку з неможливістю правонаступництва, чи все ж спадкоємець може їх відчужити іншій особі, яка має відповідний статус.

Треба зазначити, що така ж проблема існувала і набрання чинності частиною 4 Цивільного кодексу РФ, коли Закон РФ «Про товарні знаки, знаки обслуговування і найменування місць походження товарів» від 23.09.1992 р. так само встановлював, що фізична особа тільки тоді може бути праволодільцем товарного знака, коли є підприємцем.

М. Лабзін, аналізуючи питання спадкування права на товарний знак в Російській Федерації, за аналогією до обмежено оборотоздатних речей пропонує таке. За відсутності спадкоємців, які на момент відкриття спадщини були б підприємцями, право на товарний знак може бути прийняте як свою частку одним із спадкоємців, який і не є підприємцем. При цьому для подальшого володіння цим правом він має зареєструватися як підприємець або протягом одного року з дня відкриття спадщини уступити товарний знак. У протилежному випадку уступка здійснюється в примусовому порядку за рішенням суду. Якщо уступка не здійснена і спадкоємець не став підприємцем, то право на товарний знак вважається припиненим після закінчення одного року від дня відкриття спадщини. До цього моменту воно повинне вважатися таким, що належить особі, нехай навіть і такій, яка не має статусу підприємця [10, с. 38].

Однак треба зауважити, що, незважаючи на наявність зазначеної проблеми при спадкуванні прав на товарний знак у Російській Федерації, такі норми, які могли б бути направлені на її вирішення в прийнятій частині 4 Цивільного кодексу РФ, на жаль, відсутні.

Проте вважаємо, що ця законодавча проблема не може стосуватися

українських заявників, які подали заявку чи володіють правами на зареєстрований в Росії товарний знак, оскільки згадані норми міжнародних документів, зокрема Паризької конвенції про охорону промислової власності, які вступають в конфлікт з нормами Цивільного кодексу РФ, забезпечують майже в усіх країнах світу правову охорону позначень іноземних заявників, в тому числі фізичних осіб, які не є підприємцями. До того ж, в Україні відсутня така організаційно-правова форма здійснення підприємницької діяльності як індивідуальний підприємець, а використовується інший термін — фізична особа-підприємець.

Висновок

У законодавстві України майже відсутні норми, які передбачали б особливості спадкування прав інтелектуальної власності на знак для товарів і послуг. Теоретичну та практичну проблему становить зміна особи заявника на спадкоємця, у разі якщо спадкодавець подав заявку на знак, але свідоцтво ще не одержав. Тому Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та Правила складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг потребують відповідних змін, які детально розкривали б питання спадкування знаків. Це б усунуло існуючу прогалину в праві та унеможливило б виникнення тих колізій, які трапляються на практиці. ♦

ЗАХИСТ ПРАВ

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 7. — Ст. 36.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.
3. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / за заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О. Жарова. — К.: Парламентське вид-во, 2006. — 432 с.
4. Методичні рекомендації щодо вчинення нотаріальних дій, пов'язаних із вжиттям заходів щодо охорони спадкового майна, видачею свідоцтв про право на спадщину та свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя / схвалені Рішенням Науково-експертної ради з питань нотаріату при Міністерстві юстиції України від 29 січня 2009 р.
5. Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг / затв. Наказом Міністерства освіти і науки України № 10 від 10 січня 2002 р. // Офіційний вісник України від 15.02.2002. — 2002 р. — № 5. — с. 122. — Ст. 207.
6. Порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності / Затв. Постановою Кабінету Міністрів України № 1716 від 23 грудня 2004 р. // Офіційний вісник України від 06.01.2005. — 2004. — № 51. — с. 101. — Ст. 3354.
7. Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 37. — Ст. 308.
8. Правила складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг / затв. Наказом Держпатенту України від 28 липня 1995 р. — № 116.
9. Российская газета. — 2006. — 22 декабря.
10. Лабзин М. Наследование права на товарный знак // Интеллектуальная собственность. Промышленная собственность. — 2007. — № 8. — С. 29-39.

ЦІКАВО ЗНАТИ

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗМІ

У Бельгії *La Dernière Heure* стала першою європейською газетою у форматі 3D — всі фотографії у виданні представлені в тривимірному варіанті. Для того, щоб їх побачити, потрібні спеціальні окуляри, які додаються до газети.

Окрім експериментів з форматом 3D, деякі видавці намагаються використовувати технологію *augmented reality*, включаючи в матеріали або на обкладинку символи, які, при наведенні на них камери телефону або веб-камери, показують додатковий контент у вигляді посилання або коментаря.

Минулого року американське видання *Esquire* розмістило на своїй обкладинці відеоролик.

За матеріалами сайтів: <http://rian.ru/>,
http://korrespondent.net/business/mmedia_and_adv/1054885,